

כפר חב"ד

שבועון חסידי חב"ד באה"ק ת"ו Kfar Chabad

בן בית בהיכל המלך

הוא זכה שהרבי והרבנית **יבקר בבית הוריו** במנהטן, שהה **בחדרו של הרבי** פעמים רבות, סיפר לרבי על **הסתלקות** אביו, **נבחר לנסוע** עם הרבי להלוויית הרבי הריי"צ, **קיבל דפים קדושים** "לאחוז בזמן התקיעות", עוגת המשלוח מנות שלו הייתה מונחת כל שנה על שולחן הרבי, והיה היחיד שהרבי אמר לו **"מתי שתרצה תקיש בדלת ותיכנס"**. סיפור חייו המרתק של הרה"ח ר' **לייבל ביסטריצקי** ע"ה

חושבים
חינוך
השבוע:
שאלות נועזות
של צעירים

אחים לנשק

ראשיהשיבה הגה"ח הרב **יעקב כץ**, תת־אלוף במיל' **אביגדור קהלני** והרב **מנחם לרר** חוזרים לימים בהם בכירי צה"ל התפלפלו בלימוד עם בחוריהשיבה. **בלעדי**

מלאך במחתרת. סיפורו המסעיר והבלתי־ייאמן של הרה"ח ר' **שלום־בער רסקין**
פרופסור בשליחות. כך סלל הרבי את דרכו של הרב **שלום כהן** למרצה בכיר בצרפת
"חוק עמאר". דעתו התקיפה וחסרת־הפשרות של הרבי בנוגע להדחת רב ממשרתו

כ"ק האדמו"ר מבויאן זצ"ל אמר לי: "אתה צריך להיות חסיד ליובאוויטש, ותוכל להמשיך לבקר אצלי בתור ידיד"...

תמונה נדירה. הרה"ח ר'
יהודה-לייב ביסטריצקי ע"ה
מאחורי הרבי

חידה. מי הם שמונת האנשים: **הנער** שהרבי והרבנית נהגו לבקר בבית הוריו במנהטן, **המקורב** ששהה בחדרו של הרבי ושמע שיחת טלפון מאוד מעניינת..., **הבחור** שסיפר לרבי על הסתלקות אביו, **האברך** שהרבי בחר לנסוע עמו להלוויית הרבי הרי"צ, **החסיד** שהרבי אמר לו "מתי שתמצא תקיש בדלת ותיכנס", **הבעל-תוקע** היחיד שהרבי נתן לו דפים מסוימים "לאחוז ביד בזמן התקיעות... והתקיעות שלך יישמעו" • **המיוחס** היחיד שעוגת המשלוח מנות שלו הייתה מונחת כל שנה על שולחן הרבי, ו'**האמיץ** שאמר לרבי 'אם לא אקבל הבטחה לא אצא מהחדר, והרבי לבסוף נענה לו • **פתרון החידה:** לא מדובר ב-8 אנשים שונים אלא ביהודי אחד, הרה"ח ר' **לייבל ביסטריצקי** ע"ה, שהלך השבוע לעולמו

יצחק יהודה

"לייבל, בוא" קרא הרבי

87 שנים,

רובן מלאות וגדושות בעשייה, נקטעו באחת בערב חג־השבועות, עם לכתו מעמנו של הרה"ח ר' יהודה־לייב ביסטריצקי ע"ה, אבי משפחת ביסטריצקי הענפה. שנותיו אוגרות בתוכן איך סוף מאורעות, חלקם היסטוריות ורבות־משמעות. "האמת", אמר לנו השבוע אחד מנכדיו, "קשה להגדיר את סבא. מצד אחד הוא היה איש־עמל מן המניין, מצד שני נטל חלק בתפקידים חשובים בקודש פנימה. בעצם", הוא אומר כעבור מספר רגעים, "סבא פשוט היה חסיד. חסיד אמת".

אכן, חסיד אמת. זו ההגדרה שיכולה לקלוע לדמותו רבת־הפעלים של הרב ביסטריצקי ע"ה, שכונה על־ידי מכריו בשם החיבה 'לייבל'. מעשי החסד העצומים שעשה תמיד נותרו בסתר. הוא נהג בענווה שהדומה בכל פעם מחדש את סובביו, חיך לכל אדם באשר הוא והושיט יד לעזרה לנוקמים רבים.

הרב לייבל ביסטריצקי גדל בהמבורג שבגרמניה, ובצעירותו נמלט ממנה מאימת זוועות המלחמה. לפני כשנה, נכדו סגר מעגל מומנה לרבה של העיר, 60 שנה לאחר שסבו נמלט ממנה. עוד נשוב לאירוע מרגש זה.

רוב שנותיו התגורר בשכונת קראון־הייטס שבניו־יורק, שם גם ייסד את ארגון 'הצלה' המפורסם שזכה וזוכה להציל חיי אדם, אנשים, נשים וטף.

הרב ביסטריצקי ע"ה, שנפטר כתוצאה מאירוע לב חמור, מעולם לא היה איש של דיבורים. פעם אחת ויחידה, בכל שנות חייו המפליגות, נאות לספר על עצמו, וגם זאת לאחר מסע הפצרות ושכנועים רבים, בין־היתר על־ידי בנו הרב לוי ע"ה, רבה האגדי של העיר צפת.

זה היה לפני למעלה מעשרים שנים, בראיון נדיר ומיוחד במינו שהעניק לי ובמהלכו פרץ בבכי מספר פעמים. הראיון ההיסטורי שהעניק, סיפק הצצה

בצעירותו

”הבית רועד לפעמים, והדי הפיצוצים הופכים לשגרתיים, ולמרות זאת, אני לא רוצה לומר שאנחנו ’מתרגלים’. יש בהחלט ימים שלאורך שעות ארוכות אתה שומע ’בומים’, אבל כולנו תקווה שזה ייגמר מתי־שהוא”

מזערית לסיפור חייו. בכתבה זו, נביא גם קטעים מהראיון, לצד טורים של בני משפחה ומכרים שמספרים על אישיותו רבת־ההוד של המנוח ע"ה.

■ ■ ■

על־אף שנולד בגרמניה, שורשיו ניטעו הרחק משם. אצל סבו, אב־אמו, הרה"ח לוי לוגויער ע"ה, היו 'תורה וגדולה על שולחן אחד', בהיותו חסיד מופלג וגביר גדול. הוא היה מהיהודים היחידים שהורשו להתגורר במוסקווה, בתקופת 'גזירת תחום־המושב' של הצאר ניקולאי שאסרה על יהודים להתגורר בערים גדולות ברוסיה.

נישואיו של ר' לוי התקיימו בשנת תרס"ב (או תרס"ג) כאשר מסדר־הקידושין היה כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע עצמו, שלשם כך נסע מליובאוויטש, דבר נדיר כשלעצמו, שנוספה אליו תופעה לא פחות נדירה בכך שבא עם השטריימל. (מפורסמת שיחתו של בנו, הרבי הריי"צ נ"ע, שאביו חבש שטריימל רק בליובאוויטש).

כעבור שנים יצא הרה"ח ר' לוי'ק מרוסיה עם בתו, אמו של ר' לייבל ז"ל. תחילה היגר לרומניה ומשם לבאטהמבורג שבגרמניה.

אביו, הרה"ח ר' מרדכי ביסטריצקי, היה חסיד בויאן שנולד למשפחה אמידה בקייב, ומיד לאחר המהפכה הבולשביקית עזב עם אמו את רוסיה, בדרך ניסית, ובסופו של דבר הגיעו לעיר למברג, בה כבר שהה אביו של ר' מרדכי, ומשם נסעו יחד לנורבגיה. כעבור זמן נישא לבתו של ר' לויק ע"ה. (ראה בהרחבה במסגרת).

הזוג הצעיר התגורר בהמבורג, שם נולד ר' לייבל ע"ה. באחת השנים, כשנסעו פעם לחופשה במרינבאד, פגשו שם את כ"ק אדמו"ר הריי"צ נ"ע. בנותיו של הרבי ריי"צ היו מיוודות מאוד עם אמו של ר' לייבל עוד מרוסיה, וכאן נפגשו מחדש. ידידות זו, אגב, ובמיוחד ידידותה של הרבנית חיה־מושקא ע"ה ואמו של ר' לייבל, נמשכה כל ימי חייהן.

עובר אצל הרבי

בשנת תרצ"ז גברה מאוד האנטישמיות בגרמניה, ולאחר 'ליל הבדולח', חצו יהודים רבים את הגבול ההולנדי והגיעו לרוטרדם. ההולנדים, שריחמו על הפליטים, שיכנו אותם במחנות מיוחדים, והיהודים מצידם האמינו שההולנדים לא יהיו מעורבים במלחמה עד סיומה, אמונה שכידוע התבדתה.

הוריו של ר' לייבל היגרו תחילה לאנטוורפן שבבלגיה, שם התגורר סבו ר' לוי לוגויער, ואחר כך היגרו מאנטוורפן להולנד, שם נערכה חגיגת הבר־מצווה שלו. על החגיגה הזו סיפר לי ר' לייבל: "אני זוכר שסבי היה מגיע אלינו מאנטוורפן לחגים. הוא הגיע גם למסיבת הבר־מצווה שלי שנערכה בביתנו, וכשאבי ביקש ממנו לומר משהו לכבוד חתן הבר־מצווה, סבי לא היסס, נעמד על רגליו, חגר גרטל והחל לחזור מאמר דא"ח..."

בשנת תרצ"ט, ריח המלחמה ריחף כבר באוויר ור' מרדכי ביסטריצקי החליט לעזוב את אירופה. הוא רצה מאוד לעלות לארץ־ישראל, אבל מאורעות הדמים הקשים שאירעו שם באותה עת הרתיעו אותו ולבסוף היגר עם משפחתו לארצות־הברית.

המבט החודר

על תקופתו הראשונה ביבשת החדשה, סיפר ר' לייבל ע"ה:

"לאחר שהגענו לארה"ב התגוררנו תחילה במנהטן ואחר כך עברנו לבורו־פארק. התחלתי ללמוד בישיבת "תורת אמת" בבורו־פארק ומידי יום הייתי נוסע שעתיים וחצי ממנהטן לבורו פארק הלוך, ושעתיים וחצי חזור.

"כשהרבי הריי"צ הגיע לארה"ב בשנת ת"ש, יצאו אבי ואמי לקבלת הפנים שנערכה לו בנמל. לצערך, אבי לא הרשה לי להלוות אליהם משום שהייתי בבחינת "ירוק". לא שלטתי באידיש ולא באנגלית. דיברתי רק גרמנית והולנדית ואבי פחד שאלך לאיבוד..."

אך אם לא בנמל, זכה ר' לייבל כעבור ימים אחדים להיכנס ליחידות' בשעה מאוד לא שגרתית: דקות ספורות לפני שהרבי נכנס להתוועדות הראשונה שלו באמריקה. על כך סיפר:

"בפורים ת"ש, ימים ספורים לאחר בואו של הרבי הריי"צ לארה"ב, לקח אבי את אמי ואת הילדים להתוועדות של הרבי במלון "גרייסטון" במנהטן. לפני ההתוועדות ניגש אבי אל הרה"ח ר' אליהו סימפסון ע"ה, שהיה הממונה על הכנסת אנשים ליחידות, וביקש רשות להיכנס, והרבי נתן את האישור.

"כשעמדנו בדלת הכניסה, הרבי סימן לנו שניכנס. ראיתי את הרבי יושב ליד שולחן קטן שמשני צידיו עמדו כסאות. בשלב זה אבי הצביע עלי ואמר: "זהו

צועד ברחובות קראון-הייטס

לצד הגה"ח הרב יקותיאל פרקש, יבדלחט"א

”בידי הרבי נשאר חמישה סטים בלבד. עותק אחד נמסר לרבי הריי"צ; עותק שני לרבי נשיא־דורנו; עותק שלישי לרב חודקוב; עותק רביעי לרש"ג ועותק חמישי נמסר לי בידי הרבי..."

בני יהודה־לייב. הייתי אז בן שלוש עשרה וחצי. הרבי הושיט לי את ידו, אמר לי: "שלום עליכם" והביט בי. באותו רגע חשתי שהרבי 'חותך אותי' במבטו. הזדמן לי באירופה להיות במחיצתם של לא מעט אדמו"רים גדולים, אך מעולם לא חשתי תחושה שכזו.

"לאחר היחידות ירדנו למטה וכל הנאספים

כותב אות בספר-תורה

לאולם ודיבר ברמקול – דבר שהיה חידוש באותם ימים. כיוון שהייתי ילד שלא דובר עדיין אידיש שוטפת התקשיתי להבין את הדברים שנאמרו באידיש, אך נחקק בזיכרוני מראה המון האנשים – מבוגרים וצעירים – שנדחקו לעבר הרבי כדי לזכות לראות את פניו הקדושות."

הסבא הציל את הרבי

לא רבים יודעים כי מי שלמעשה הציל את הרבי והרבנית מאירופה הכבושה, היו סבו וסבתו של ר' לייבל ע"ה.

"יום אחד", סיפר ר' לייבל, "הגיעה לאמי ידיעה שהרבי נשיא־דורנו ורעייתו הרבנית נמלטו מצרפת והם נמצאים בפורטוגל. אמי שהייתה משוחחת מידי יום עם בני־ביתו של הרבי הריי"צ, הבינה מתוך הידיעה שהרבי ורעייתו לא הצליחו להשיג מקום בספינה היוצאת לארה"ב. (הספינה האחרונה מאירופה לארה"ב).

"בינתיים הצליח סבי לברוח מאנטוורפן לצרפת וקיבל שם ויזה לספרד. אבי, שהיה בעל קשרים עסקיים גם בפורטוגל, התקשר מיד לחברת ספינות פורטוגזית והזמין באמצעות סוכן מקומי שני מקומות עבור סבי וסבתי בספינה שיצאה לארה"ב. אך סבי, שהגיע בינתיים לספרד, לא הצליח לעבור לפורטוגל בשל עקשנותו של פקיד ספרדי כלשהו למנוע ממנו חתימה נחוצה על הוויזה. ביום שקדם להפלגה, סבי וסבתי לא הצליחו בשום אופן להגיע

עומד מאחורי הרבי בקידוש לבנה

מכתב לזיידע צריכים כאן 'הצלה'...

ג.ב. אחד הנכדים

מיין טאיערע זיידע!

אתה כנראה מתפלא בכלל שאני כותב לך מכתב, אבל מה לעשות, הרגלת לעצמך מנהג משונה, שאתה לא עונה לטלפון...

כל חיך היית קשור ומחובר בכל נימי נפשך לרבותינו נשיאנו בכלל ולרעבע הריי"צ והרבי בפרט. אתה היית 'בית חיינו' ו'בית חיינו' זה אתה. לא פלא שכשאני כותב לך מכתב, מיין טאיערע זיידע, אני נזכר מיד במכתבים שנכתבו מאחורי מסך הברזל ל'זיידע' שבארצות הברית. לא עונה לטלפון? כנראה אימצת לעצמך מנהג נוסף של הרבי שלא השתמש כמעט במכשיר הזה. היית אוהב אדם וחביב לכל אחד, וגם תכונה זו נוצלה על ידך איך לא למען 'בית חיינו'.

הלכתי איתך כמה פעמים בשבת בבוקר מביתך שבגאולה לבית הכנסת שבשיכון חב"ד לתפילת שחרית בכבישיה הסגורים של עיר הקודש, מהלך של כמה דקות בלבד עבור איש בריא כמוך. בפועל היינו מגיעים כעבור זמן רב, אבל לא בגלל שהיית אדם שטועה בדרך, אלא בגלל שהיית אדם שמלקט טועים בדרך. דיברת עם כל אדם, הקדמת שלום לכל אדם כרובן יוחנן בן זכאי בשעתו: חסידים מחצרות שונות, ליטאים, 'סרוגים' וגם לכאלו שאינם שומרים תורה ומצוות לע"ע. חייכת, שאלת, התעניינת – כאילו הייתם חברים טובים מאי שם או כאילו היית הזיידע של כולם.

וגם כאן, כמו תמיד, היית משחיל פעמים רבות מילה על הרבי, על ליובאוויטש או על מנהג ישראל כזה או אחר.

לשכוח אותך, או את פניך, לא אוכל. 'סידרת' לעצמך תמונה בכל בית חב"ד, שם במקומך הטבעי, מאחורי הרבי ב־770.

ועוד מילה לסיום,

כמה פעמים סיפרת לי שהרבי אמר לך שאתה יכול להיכנס אליו לחדר מתי שאתה רוצה. "דברי צדיקים קיימים לעד" ובוודאי שהיתר זה קיים גם כעת, וה'דלת' שלו פתוחה בפניך בכל עת.

כנס אל הרבי ותגיד לו שחייבים אותו כאן, למטה מעשרה טפחים, בגוף גשמי. תגיד לו שזה דחוף. צריכים כאן 'הצלה'...

עם שניים מנכדיו, יבדלט"א

לעיר הנמל, והודיעו על כך לאבי בניו־יורק.

"בלילה שלפני ההפלגה ביקר אבי אצל הרבי הריי"צ ואמר לו שיש לו שני כרטיסי נסיעה באונייה שתפליג בבוקר מפורטוגל לארה"ב והוא מוכן למסור אותם עבור הרבי והרבנית. ההצעה נתקבלה ובעקבות הוראה מתאימה שנשלחה לפורטוגל, השמות בכרטיסים שונו תוך שעה קצרה מ"לוגויער" (שם סבי) ל"שניאורסאהן", ומיד לאחר־מכן הודיע על כך הרבי הריי"צ לרבי.

"אגב, גם בסיפור זה היה גם מופת. ביום ההפלגה עמדו לצאת לארה"ב בו־זמנית שתי ספינות. כשהראשונה יצאה לדרכה, הרבי הודיע שאינו רוצה לעלות עליה, ומאוחר יותר נודע שספינה זו הופצצה על־ידי צוללת גרמנית. הרבי והרבנית עלו על הספינה השנייה, והגיעו בשלום לארה"ב." (סביו וסבתו של ר' לייבל, ר' לוי ורוחמה הי"ד, נלקחו למחנה דרנסי שבצרפת ומשם למחנה המוות אושוויץ)

לאחר שהרבי נשיא דורנו הגיע לארה"ב, ערך עם הרבנית כמה וכמה ביקורים בבית הוריו של ר' לייבל, תחילה בבורו־פארק ואחר כך במנהטן. "בפגישות אלה", סיפר, "היו מנהלים שיחה ידידותית על כוס תה או קפה אך לא בכלול נכחתי. מובן שאילו הייתי יודע מראש את מועדי בואם של הרבי והרבנית, הייתי משתדל לחזור הביתה מוקדם, אבל כשקרה שהגעתי בזמן לאחר סיום סדר חסידות, הייתי רואה את הרבי והרבנית יושבים בביתנו. הרבנית חיה־מושקא היתה משוחחת עם אמי ברוסית ולא הבנתי מילה מכל הנאמר, ואילו הרבי היה משוחח עם אבי. מובן שלא התיישבתי לידם אלא הייתי אומר יפה "ערב טוב" והולך לחדרי – אבל ההתרגשות זכורה לי עד היום...

"באותם ימים הייתי בן־בית אצל הרבנית חיה־מושקא והייתי מבקר אצל הרבי נשיא־דורנו לעיתים תכופות בעיקר במשרדו במל"ח. כשהרבי הדפיס את 'היום יום' ואת השיחות, נטלתי חלק בהכנתן לדפוס ובמגעים עם דפוס האחים שולזינגר. עזרתי גם בהכנה לדפוס של קונטרס 'בד קודש', סדרת הספרים "שדי חמד", ד"ה "מים רבים" תרל"ו, ספרי ה"צמח צדק" ועוד.

"כשספרי ה"צמח צדק" יצאו־לאור, הורה לי הרבי – אז הרמ"ש – להיכנס לחדרו (אגב, הרבי תמיד הדגיש שאכנס רק בשעות שבין הסדרים) ואמר לי שהוא מעניק לי סט אחד חינם, שהרי תמורת העבודה עצמה לא קיבלתי משכורת. הייתה זו זכות גדולה, משום שמערכת קה"ת מכרה את כל מהדורת ספרי ה"צמח צדק" להוצאת "אוצר הספרים" בארה"ב, ובידי הרבי נשארו חמישה סטים בלבד. עותק אחד נמסר לרבי הריי"צ; עותק שני לרבי נשיא־דורנו; עותק שלישי לרב חודקוב; עותק רביעי לרש"ג ועותק חמישי נמסר לי בידי הרבי... בדרך זו קיבלתי מהרבי גם סט של "שדי חמד".

בעקבות כל זאת זכה ר' לייבל להתקרב מאוד ל'רמ"ש'. כך, למשל, סיפר: "כשהייתי צריך להיכנס אל הרבי הריי"צ ליחידות והייתי כותב פ"ג, הייתי מראה לרבי נשיא דורנו את הפ"ג שכתבתי והוא היה עורך בו תיקונים והגהות. הוא היה אומר לי: "פרט זה אינו כתוב כראוי" ומתקן. עד היום שמורים אצלי הפ"גים עם הגהותיו של הרבי בכתב־יד־קודשו".

על התקופה ההיא של הקירבה ל'רמ"ש', סיפר

בזמנו: "באותה תקופה הרבי נשיא־דורנו התנהג באופן של הצנע־לכת מאוד ואף אחד לא הכיר אותו באמת. רבים לא ידעו מיהו, אבל המקורבים ידעו והרגישו שלפניהם אדם נעלה, קדוש עליון, משכמו ומעלה.

"אנחנו – האברכים שעסקו במסירתן של עבודות מודפסות כמו ה"טאקס אנד טיילס" לרבי – היינו זוכים לראות מה נעשה בחדרו של הרבי. פעם למשל שמעתי קטעים משיחות של הרבי בטלפון עם סטודנטים בנושאי הלכה והשקפה. "בטבעי איני בישן גדול, ולעתים קרובות הייתי ניגש אל הרבי נשיא־דורנו ושואל אותו שאלות בגמרא או בהלכה. פעמים רבות הייתי נכנס אליו ומעניק לו ספר או שניים במתנה. יש אצלי ספרים אחדים שהרבי שאל ממני ולאחר שהחזיר לי אותם, ציינתי לעצמי שהרבי השתמש בהם... במקרים מסוימים הרבי החזיק ספר שלי מספר חודשים, ואז היה מורה לרב גרונר לזכור להחזיר לי את הספר." פני הדברים השתנו לחלוטין מאז יו"ד שבט תש"י. "בחודשים שקדמו לקבלת הנשיאות באופן רשמי", סיפר ר' לייבל, "הרבי היה מכונס מאוד בתוך עצמו. כשדיברתי עם הרבי, זכיתי לתשומת לב מלאה ולמענות, אך השתדלתי למעט בכך ככל האפשר כדי שלא לגזול מזמנו".

"הרגשתי שאבי הסתלק"

כאשר הגיעה הידיעה על הסתלקות אביו של הרבי, הגה"ק רבי לוי יצחק זצ"ל, בקיץ תש"ד, הרבי הריי"צ היה במוריסטאון. הידיעה התקבלה אצל מזכירו של הרבי הריי"צ, ונאמר בה שאביו של הרמ"ש חולה מאוד. זמן קצר אחר־כך, בכ"ד מנחם־אב, התקבלה ידיעה נוספת שבה דווח כבר על ההסתלקות.

כשהידיעה הגיעה, התקשרו הרב שמואל לויטין והרב ישראל גייקובסון בתחילה לביתו של הרבי, אך הרבנית חיה־מושקא ענתה שהרבי איננו בבית. הם לא אמרו לה במה העניין והמשיכו למשרד (שנהפך אחר־כך לחדר היחידות) כשהם מצרפים אליהם גם את הבחור לייבל ביסטריצקי.

"כשדפקו בדלת", סיפר לימים, "איש לא ענה. היחיד שהיה לו מפתח לחדר היה ר' שלום חסקינר, שלא היה יכול לגשת כיוון שהיה זה באמצע הסדרים, וחוף מזה, מי בכלל נתן לו רשות לפתוח את חדרו של הרבי?..."

"בלית־ברירה התיישבנו להמתין. הרבי היה נוסע בבוקר לעבודתו ומגיע בשעה שלוש ורבע או שלוש וחצי. בדרך־כלל הרבי היה מסודר מאוד והגיע תמיד בזמן, לכן האיחור החל להדאיג אותנו, עד שלבסוף הרבי פתח את הדלת מבפנים.

"כשנכנסנו פנימה ראינו שהאור בחדר כבוי, הווילונות מוגפים והחדר כולו חשוך. כשהודיעו לו על ההסתלקות, הרבי שאל למי יש סכין קטן ועניתי שלי יש. הרב גייקובסון נטל את האולר שלי וקרע בו קריעה בבגדו של הרבי, אחר־כך הם שאלו את הרבי: "מה קרה שאתם נמצאים כאן כל הזמן?" והרבי ענה להם: הבוקר [ואולי אמר: הלילה] הרגשתי שאבי הסתלק ורציתי לשבת 'שבעה' ב־770.

"בהמשך, הרבי ישב "שבעה" במשרד המזכירות שבאותה עת למדה שם כיתה. בזמן ה"שבעה" פינו את החדר והיו בו רק שולחן, כיסא ומיטה.

הקשר הבויאני

משוחח עם כ"ק האדמו"ר מבויאן שליט"א

הרב לייבל ע"ה ביסטריצקי נלב"ע בערב חג השבועות. למרות הלחץ בערבו של חג, יצא כ"ק האדמו"ר מבויאן שליט"א ללוות את ר' לייבל בדרכו האחרונה, בנוסף לכך, בבוקר שלמחרת – ערב החג – הגיע האדמו"ר לבית המשפחה לנחם ולספר על החסיד שאבד. לרב ביסטריצקי קשר אישי ורב־שנים עם כ"ק האדמו"ר מבויאן שליט"א.

אביו של ר' לייבל, הרה"ח ר' מרדכי ביסטריצקי ע"ה, היה חסיד בויאן שנולד למשפחה אמידה בקייב, ויציאתו מרוסיה בשנת תרע"ז, בעיצומה של המהפכה, לוותה בשורה של ניסים ונפלאות. בסופו של דבר הגיע עם אמו ללמברג, שם כבר שהה אביו שהגיע לשם קודם ומשם יצאו לנורבגיה.

לשבתות נסע אביו של ר' מרדכי לרבינר וינקלר שהתגורר בקופנהגן, אך בימים טובים העדיף לחגוג עם יהודי רוסיה ולא במחיצת ה'יקים' בדנמרק. כששמע שבבאטהמבורג מתגוררים יהודים רבים מיוצאי רוסיה, היה נוסע לשם בימי חג הפסח. באחת מאותן נסיעות הוצע לו שידוך עבור בנו ר' מרדכי עם בתו של ר' לוי לוגווייער.

באותה עת שהה בעיר אחד מאדמו"רי בית רוז'ין, וכשר' לוי שאל בעצתו, השיב לו האדמו"ר: "כאפט אים" [=חטוף אותן]. כך נוצר השידוך בין בתו של החסיד החב"די לבנו של חסיד בויאן. בשלהי תרצ"ט הגיעה משפחת ביסטריצקי לארה"ב, באותה תקופה, כבן לחסיד בויאן, היה ר' לייב בן־בית אצל כ"ק האדמו"ר מבויאן זצ"ל, אך האדמו"ר אמר לו מספר פעמים: "אתה צריך להיות חסיד ליובאוויטש, ותוכל להמשיך לבקר אצלי בתור ידיד". וכך אכן היה.

האדמו"ר מבויאן בניחום אבלים אצל משפחת ביסטריצקי

כשסבא חזר להמבורג

הרב שלמה ביסטריצקי

רבה של המבורג

סגירת מעגל. הרב ביסטריצקי ע"ה בריקוד עם נכדו, כותב השורות, רבה של המבורג

אני לצערי נאלצתי להפסיק את הלימודים בבית הספר ולברוח מאימת הנאצים להולנד ומשם לארצות הברית, אני מאחל לך ואני בטוח שאת תסיימי את הלימודים בבית הספר הזה...

הוא אמר לה: אני מברך אותך בהתרגשות גדולה ומאחל לך הצלחה בלימודים. אני לצערי נאלצתי להפסיק את הלימודים בבית הספר ולברוח מאימת הנאצים להולנד ומשם לארצות הברית, אני מאחל לך ואני בטוח שאת תסיימי את הלימודים בבית הספר הזה...

זיכרונות ילדות

הוא נולד כאן בחודש סיון תרפ"ו – בשנת 1926 והספיק ללמוד בבניין זה, בניין התלמוד תורה 6 שנים עד תחילת שנת 1938, חודשים ספורים לפני ליל הבדולח, קצת לפני שנהיה 'מאוחר מדי' ואז הוא ברח יחד עם אביו ואמו, אחיו ואחיותיו וחייהם ניצלו.

מאז 1938, מאז שהוא ברח מהמבורג, סבא לא חזר לכאן. בשנת תשס"ז, שנה לאחר שהגענו לעיר ופתחנו בית חב"ד, לכבוד פתיחת המקום החדש הוא הגיע, זה היה לו קשה אבל הוא הגיע מלווה בבניו ר' אברהם ישראל (אינגי) ור' שניאור. הביקור שנמשך מספר ימים היה עבורו חזרה לימי הילדות ועבורנו גילוי של סיפורים ועובדות שעד לאותו יום לא שמענו עליהם. מכל רחוב שעברנו היה לו סיפור וכל שם שהופיע במסמכים שראינו בארכיון העיר גרר אחריו זיכרונות.

ברחבי העיר המבורג, כמו גם בערים רבות אחרות באירופה, קבועים על מדרכת הרחוב, בפתח הבתים שבהם היו גרים יהודים שנרצחו בשואה, אבנים מוזהבות בגודל 10 על 10 ס"מ, אבנים אלו נקראות 'שטולפר־שטיין', 'אבני נפילה' – מטרתן היא לגרום למי שרואה אותן ליפול ברוחו כשהוא נעצר וקורא את שם היהודי שנלקח מבית זה למחנה השמדה ונרצח. כשהלכנו בדרך אותה הוא היה הולך כל בוקר מהבית לבית הספר, השמות האלו על האבנים העלו לו הרבה זיכרונות וגרמו לנפילת רוח אמיטית.

ליד הבית באינוצציהשטראסע מספר 64, הבית שבו הוא גדל, עלו הזיכרונות מאביו ואמו, מסבתו

מרים־שיינדל (שהשבוע כשקברו אותו לידה בהר הזיתים שמו הנוכחים לב שגם היא נפטרה בד' סיון) ומסבא וסבתא לאגויער, ר' לוי ורוחמה לאגויער שגרו איתם באותו בית. הוא נזכר שכשהם ברחו מגרמניה לרוטרדם, הם שהו שם תקופה ארוכה ולחגיגת הבר מצווה שלו הם נסעו לאנטוורפן לחגוג ליד הסבא ר' לוי הי"ד. פטר הס, גרמני המבורגאי שהפך את פרוייקט האבנים, אבני הנפילה, לפרוייקט חיים – שמע שסבי מגיע לביקור, וניסה להספיק לסיים לקבוע את האבנים בפתח הבית באינוצציהשטראסע 64, אלא שהוא לא הספיק. הוא הביא את האבנים איתו לבית חב"ד החדש לטקס הפתיחה. סבא שהיה ידוע כיהודי רגשן בטבעו, נשבר מבכי כשראה והחזיק את האבנים. הוא הרגיש שאבנים אלו הם לא רק אבני נפילה אלא אבני זיכרון, אבני נקמה... שמות סבא וסבתא שלו קבועים ב'אבן מצבה' כזיכרון בטקס של פתיחת בית חב"ד בעיר הולדתו. . זה היה רגע מרגש שלא אשכח לעד.

סגירת מעגל מרגשת

ביקורו השני והאחרון של סבא בהמבורג היה בחורף, בשנה שעברה. זכיתי וב"ה לאחר שנים של פעילות מבורכת בעיר נבחרתי על ידי חברי הנהלת הקהילה לכהן כרב העיר. כמובן שאת אירוע ההכתרה סבא לא רצה להפסיד ועשה מאמץ גדול ויחד עם בני משפחה רבים הגיע פעם נוספת להמבורג.

בצהרי היום התקיימה קבלת פנים מרשימה בבניין העיריה. הרב הראשי לישראל הרב מצגר התכבד לחתום בספר הזהב של העיר, הספר שעליו חותמים רק אורחים רמי דרג כמלכים, נשיאים ונסיכים. בטקס נוכחו ראש העיר, נשיאת הפרלמנט ושאר נכבדי העיר שבאו לסבא, האזרח הוותיק של המבורג, לאחל לו ולברך אותו לרגל המעמד.

בבניין העיריה ישנם סממנים שמזכירים את חיי היהודים בגרמניה לפני המלחמה ומראים את חוזקם של היהודים גם בתחום הפוליטיקה והעסקים. כשיצאנו מבניין העיריה עברנו בסמיכות למדרחוב המרכזי של העיר מונקברגשטראסע, שם בהמשך הרחוב – נזכר סבי – היה משרדו של אביו ר' מרדכי, הוא עסק ביבוא ויצוא של שמנים מסקנדינביה. הוא היה יושב שעות רבות במשרד ובין פגישה לפגישה היה לומד מתוך גמרא קטנה שהייתה תמיד על ידו.

את שסבי חווה בטקס המרכזי שהתקיים בערב לא ניתן היה לשמוע ממנו באותו יום, רק לאחר ששב לישראל התחיל לבטא זאת בסיפורים חוזרים ונשנים כמעט לכל מי שפגש, ועד היום אני שומע מאנשים רבים על ההתרגשות, השמחה והנחת שהיה לו ליזכות ולהשתתף בכזה אירוע בעיר שממנה נאלץ לברוח. עבור יהודים – ולהבדיל גרמנים – רבים תושבי העיר היתה זו חוויה מיוחדת לראות אותו זוכה להשתתף בכזה אירוע היסטורי. גם השבוע לאחר שפורסם כאן בעיר דבר פטירתו, קיבלתי מכתבי ניחומים רבים, כולם הזכירו את פגישתם איתו כאן בשנה שעברה והתרשמותם מהאיש ומסיפור חייו ועל ששמחו שהספיקו לפגוש אותו.

לצד בנו, הרב לוי ע"ה

בעת שהידיעה הגיעה, הרבי היה כבר לאחר תפילת מנחה, אך אנ"ש ארגנו בזאל הקטן מניין למנחה והרבי אמר את הקדישים. "במהלך ה"שבעה" לא ניכרו כלפי חוץ רגשותיו של הרבי, אך כשאמר את הקדיש הראשון, בכה בדמעות־שליש. אני זוכר היטב איך מאוד התרגשתי:

כש'הרמ"ש' קם מה"שבעה", הוא נסע מיד למוריסטאון אל הרבי הריי"צ, וכשהגיע אמר הרבי הריי"צ שיחה מיוחדת בעניין סדרי הרכנת הראש בשעת אמירת "קדיש" ושאר מנהגי אבלות.

"כשהרבי נשיא־דורנו חזר ל־770", סיפר ר' לייבל, "הוא חזר על השיחה בפני ר' שלום חסקינד כדי שידפיס אותה במכונת־כתיבה והתנה שאף אחד לא יקבל העתק. (השיחה הודפסה רק שנים לאחר־מכן ב"ספר המנהגים"). באותם ימים הייתי היחיד בין הבחורים ב־770 שהיתה לו מכונת־כתיבה בלשון־הקודש שהבאתי עמי מגרמניה. הרב חסקינד ביקש שארשה לו לתקתק את השיחה, והסכמתי בתנאי שישאיר בידי העתק... מובן שחסקינד מסר את בקשתי לרבי, והרבי נענה לבקשה".

"לייבל, בוא"

כותבי דברי הימים מציינים כי מי שזכה לקחת את הרבי במכוניתו לבית העלמין, בהלווייתו של הרבי הריי"צ, היה ר' לייבל ביסטריצקי.

בשיחתנו סיפר עלי כך: "הרבי לא הראה כלום

לצד בנו, הרב לוי ע"ה

כלפי חוץ. לא נראו דמעות בעיניו. אבל חשבתי לעצמי: מי יודע כמה הרבי הספיק לבכות בינו ובין עצמו משעת ההסתלקות עד להלוויה... גם בשעת ההלוויה עצמה הלכתי לצידו של הרבי. כשאחדים מהמלווים לקחו פיסת נייר, חתמו את שמותיהם, צירפו מטבע וזרקו פנימה לתוך הקבר, קמו אחרים וצעקו לעברם להפסיק, אבל הרבי נשיא דורנו הורה שישאירו את פיסות הנייר החתומות במקום."

אחרי ההסתלקות השתנו דברים רבים בקשרים שבין הרבי ובין משפחתו של ר' לייבל. הוא כשלעצמו זכה לקירובים רבים גם אחרי יו"ד בשבט תש"י, אך ביקוריו של הרבי בבית הוריו נפסקו והיו רק שיחות טלפוניות – לפעמים בין אביו והרבי ולפעמים בין אמו והרבנית חיה־מושקא שנהגו גם להיפגש מעת לעת בעיר. בתקופה שלאחר ההסתלקות ר' לייבל אף זכה להילוות מספר פעמים לרבי בביקוריו בציון של הרבי הריי"צ.

"בעת ההסתלקות", סיפר בזמנו, "הייתי כבר אברך נשוי עם ילד. התגוררתי בבורר־פארק, ובשבתות מברכים הייתי בא ברגל להתועדויות של הרבי. הייתי מתפלל בבית־הכנסת של הרב סימפסון, חוזר הביתה, עורך קידוש לאשת, ומיד הולך ל־770. כשהרבי היה יוצא מ־770 והולך לביתו ברחוב פרוזידנט, נהגתי פעמים רבות ללכת אחריו וללוות אותו לביתו, משום שהדרך שלי לבורו פארק היתה באותו כיוון. לפעמים הרבי עצמו היה מסתובב לעברי ואומר לי: "לייבל, בוא".

"פתאום ניגש בחור לר' יעקב ליפסקר ואמר לו: "אתה יודע? הרבי עומד כעת ליד משאית שחונה כאן ומדבר עם אשה וילדים". שאלתי איזו משאית, והוא ענה: "משאית כחולה". הייתה זו המשאית שלי. התברר שכשהרבי ראה את אשתי וילדיי יושבים במשאית, ניגש למשאית ופתח עימהם בשיחה"

”הרבי שאל למי יש סכין קטן ועניתי שלי יש. הרב ג’ייקובסון נטל את האולר שלי וקרע בו קריעה בבגדו של הרבי, אחר־כך הם שאלו את הרבי: ”מה קרה שאתם נמצאים כאן כל הזמן?” והרבי ענה להם: הבוקר [ואולי אמר: הלילה] הרגשתי שאבי הסתלק ורציתי לשבת ’שבעה’ ב־770”

הייתי ממשיך אחריו עד ביתו, ולפעמים הרבי היה מדבר איתי תוך־כדי הליכה בעיניי משפחה וכדומה. ”באחת מאותן הליכות משותפות הרבי אמר לי: ”האם אתה זקוק לכל־כך הרבה ’שכר הליכה’, שאתה עושה ברגל גם את הדרך חזרה לבורו־פארק?!”

עניתי לרבי שיש כאן בסך־הכל כמה משפחות חב”דיות (רוב אנ”ש התגוררו בברונקוויל) ולא מזדמן לי ללכת לביתו של חסיד באווה. בבחורות, הרב צבי הירש חיטריק היה אוכל בבית דודו הרב

המשאית הכחולה

תמיד היה ידוע ומפורסם שר’ לייבל ע”ה היה אחד משני החסידים היחידים בעולם שיכלו להיכנס לרבי מתי שרצו. כששאלנו אותו על כך, הוא סיפר:

”ידוע שבמקרים שהיה תור של ממתינים להיכנס ליחידות, הרב חודקוב היה מורה לאנשים לבוא בעשר בלילה. כשאותם אנשים שהוזמנו לשעה עשר היו נכנסים אל הרב חודקוב ואומרים לו שהשעה כבר יותר מאוחרת, הרב חודקוב היה עונה להם: ”אצל הרב, השעה כעת היא עשר בלילה”... ”לפעמים גם אני הייתי בין אלה שנקבעה להם יחידות בלילה ותמיד הייתי מקדים ומגיע בעשר, אך קרה לא אחת שלבסוף הייתי נכנס ליחידות בשתיים או אפילו בארבע לפנות בוקר. במקרים כאלה הרבי היה אומר לי: ”מדוע אתה צריך לחכות בתור כל־כך הרבה זמן? תקיש בדלת מתי שתרצה ותיכנס!”...

”פעם היה מצב הפרנסה שלי קשה מאוד, ויום אחד נכנסתי לרבי לבקש ברכה מיוחדת בנושא. בדרך־כלל, לפני כניסתי לרבי הייתי נוהג להתיישב בבית או בבית־המדרש ולכתוב הכול באריכות, אחר־כך הייתי חוזר וקורא זאת ורק אז נכנס לרבי. ”השולחן בחדרו של הרבי היה תמיד מלא ספרים. כשהרבי היה קורא פ”נ, היה יושב מעט באלכסון, מניח את הפ”נ על מדף קטן שיצא מהשולחן, וקורא אותו תוך־כדי ציון הערות על־גבי הפ”נ בעיפרון שאחז בידו.

”כשנכנסתי, הרבי קרא את הפ”נ שלי ואמר לי: ”הקב”ה יעזור לך”. הרגשתי שהרבי נותן לי ברכה, אבל רציתי הבטחה ברורה. אמרתי לרבי: ”רבי, צדיק גוזר והקב”ה מקיים!” אך הרבי אמר לי שוב: ”הקב”ה יעזור לך”. אמרתי לרבי שאינני זז מכאן עד שיהיה ”צדיק גוזר” והרבה דמעות הזלתי מעיני באותה שעה. הביט הרבי לעברי – כנראה רצה לראות אם אני באמת מתכוון לדבריי – ולבסוף הפטיר: ”נו, זאל שוין זיין אזוי ווי דו האסט געזאגט” [= שיהיה כבר כפי שאמרת]. מאז התחלתי לחיות בניסים. לאט־לאט המצב השתפר, עד שברוך השם ראינו בעינינו במשך השנים שהברכה־הבטחה התקיימה במלואה.”

למרות הרשות המיוחדת והנדירה שניתנה לו להקיש על דלת חדרו של הרבי ולהיכנס מתי שירצה – ר’ לייבל כמעט ולא ניצל זאת. כך סיפר: ”פעם, בליל ערב ראש־השנה שחל במוצאי שבת, הגעתי ל־770, וכיוון שהתגוררתי באותה עת במרחק שלוש וחצי שעות נסיעה מ־770, הגעתי בשעה אחת בלילה ולא הרשו לי להיכנס ליחידות. על אף שהרבי אמר לי כמה פעמים: ”אם אתה צריך משהו, תוכל להקיש על הדלת ולהיכנס” – בכל השנים שזכיתי להיות מקושר לרבי לא עשיתי זאת אלא רק פעם או פעמיים – וגם אז רק לטובת ענייני בריאות של הזולת. סתם כך, לצורכי עצמי, לא עשיתי זאת מעולם. אבל מה שכן עשיתי באותו לילה – נעמדתי בזאל הקטן מול הדלת הפתוחה לגן־עדן התחתון (במקום שבו הרב חודקוב היה עומד ומתפלל)

לקחתי ספר תהילים והתחלתי להתפלל, אחר־כך התכוננתי לחזור לביתי.

”לפתע נפתחה דלת חדרו של הרבי והרבי יצא. כשראה אותי עומד שם, ניגש אלי מיד ואמר לי:

”לייבל, מה אתה עושה כאן?” אמרתי לרבי שיש מנהג שילד בא לאביו לבקש ברכה בערב ראש־השנה, ומאחר שלא נותנים לי להיכנס לאבא, נעמדתי לומר תהילים. פנה אלי הרבי ושאל אותי: ”האם השנה אתה מתכוון לתקוע בשופר?” עניתי בחיוב. ואז הרבי אמר לרב חודקוב: ”היכן הם ה’געליס’ [=עלי ההגהה] של המאמר ד”ה ’כתפוח’ שנאמר בשבת?” הרב חודקוב ענה שהם נמצאים בחדרו של הרבי (למחרת המאמר יצא־לאור), הרבי מסר לרב חודקוב את מפתח חדרו הק’, כדי שילך להביא זאת. כשקיבל את ה’געליס’ מסר אותם לידי ואמר: ”קח ותאחז את זה בשעת תקיעת שופר – ושהתקיעות שלך יישמעו”.

”פעם אחרת נהגתי במשאית גדולה עם כל ילדיי. הייתי שוחט עופות ובמשאית היה מקרר גדול שבו אחסנתי את העופות. בדרכי הביתה, נכנסתי כתמיד לחנותו של ר’ יעקב ליפסקר כדי לקנות מוצרי חלב כשרים שלא היו למכירה במקום מגוריי. בדרך־כלל הייתי מכניס את המוצרים למקרר וממשיך הביתה. בפעם הזאת, ניגש פתאום בחור לר’ יעקב ליפסקר ואמר לו: ”אתה יודע? הרבי עומד כעת ליד משאית שחונה כאן ומדבר עם אשה וילדים”. שאלתי איזו משאית, והוא ענה: ”משאית כחולה”. הייתה זו המשאית שלי. התברר שכשהרבי ראה את אשתי וילדיי יושבים במשאית, ניגש למשאית ופתח עימם בשיחה”.

עוגת ה’פלאים’

הקרבה הגדולה והנדירה של ר’ לייבל לבית־חיינו, התבטא בין היתר בכך שהוא היה היחיד שהרבנית חיה־מושקא הייתה קוראת לו בשמו הפרטי ”לייבל”. ”פעמים רבות”, סיפר פעם, ”הייתי מתקשר אל הרבנית או שהיא הייתה מתקשרת ביוזמתה אלי. כמעט בכל שבת, בליל־שבת או לאחר ההתוועדות של הרב, הייתי ניגש אליה לומר גוט־שבת ושווה אצלה זמן מה. דבר אחד ידעתי: כשהרבי היה בבית או היה אמור להגיע הביתה, לא הייתי מגיע אל הרבנית. פעם או פעמיים קרה שהרבי נכנס לפתע הביתה בליל־שבת בשעה שישבתי אצלה ליד השולחן. כשהרבי נכנס נטל מיד את ידיו, לקח את הסידור והתחיל לומר ”שלום עליכם”. אדם אחר היה נשאר לשמוע את הקידוש של הרב, אבל אני התרוממתי מיד וברחתי מהבית...”

על משלוח־המנות שנהג להביא לרבי מידי שנה, סיפר: ”מידי שנה הייתי מביא לרבנית משלוח־מנות שכלל חלה מיוחדת שאשתי הייתה אופה לכבוד סעודת פורים. כשהרבי היה נוטל ידיו הק’ לסעודת פורים בביתו, היה בוצע את החלה הזו, והראיה – הרבי היה שולח משיירי החלה, וכך ראינו שזו אותה חלה שאפתה אשתי... נוסף לחלה, הוספנו למשלוח־המנות גם עוגה גדולה, חבילת שוקולד נאה וכן בקבוק ’משקה’.

”בשנה שבה הרבי דיבר על מבצע תפילין, הכינה רעייתי עוגה בצורת זוג תפילין עם כל הפרטים הקטנים. מאז, בכל השנים הבאות, תמיד הייתה לעוגה צורה מסוימת בעלת משמעות. כשהרבי דיבר על הקמת 70 מוסדות חדשים, אשתי קישטה את העוגה בבתים קטנים, וכשהרבי דיבר על ’פרזות תשב ירושלים’, העוגה נאפתה בצורת כותל. כשהרבי דיבר על ”לכתחילה אריבער”, קבעה אשתי במרכז העוגה ”גדר” והציבה מעליה יהודי

"לייבל ביסטריצקי". החנות המיתולוגית של ר' לייבל באיסט-סייד, מנהטן

עם בניו יבדלחט"א בכותל המערבי

”הדרך שלי לבוֹו פארק היתה באותו כיוון. לפעמים הרבי עצמו היה מסתובב לעברי ואומר לי: ”לייבל, בוא”. הייתי ממשיך אחריו עד ביתו, ולפעמים הרבי היה מדבר איתי תוך־כדי הליכה בעיניי משפחה וכדומה”

"לייבל ביסטריצקי". החנות המיתולוגית של ר' לייבל באיסט-סייד, מנהטן

חסידי שמדלג ברגלו האחת מעל הגדר ולצידו הכיתוב "לכתחילה אריבער".

ידוע לי שעל־אף משלוח־המנות הרבים שנשלחו לרבי, העוגה שלנו הייתה היחידה שעמדה בפורים על השולחן בביתו של הרבי. כשהרבי היה מגיע הביתה, היה מסתכל על העוגה ועל המסר האפוי על פניה, אחר כך היה מורה לשלוח את משלוח־המנות ל"בית־רבקה" או ל"בית־חנה". התלמידות היו מפוררות את העוגה ומכינות ממנה עוגה גדולה שממנה היו מחלקים לכולם. כך נהג הרבי גם לגבי החלה, שהיה שולח מידי שנה לאחד המוסדות.

”בשנת תשמ”ח, לאחר הסתלקות הרבנית, הבאתי את משלוח־המנות ל־770. עמדתי ליד הדלת, וכשהרבי נכנס לחדרו לאחר מנחה, ניגשתי אל הרבי ואמרתי שאני רוצה להכניס זאת לחדרו. הרבי פתח את הדלת והורה לי להיכנס. שאלתי את הרבי היכן להניח את משלוח־המנות והרבי ענה שאניח זאת על המיטה שעמדה שם. כמו תמיד, הרבי עמד גם הפעם והביט רגעים ממושכים במשלוח־המנות.”

-
-
-

ר' לייבל ע"ה השאיר אחריו משפחה ענפה, כולם הולכים בדרך ישראל סבא ועוסקים בקירוב לבבות בשליחות הרב, יבדלחט"א: רעייתו מרת **איטא**, בניו ובנותיו: מרת **מרים־שיינדל נלקין** מטורנטו; ר' **יוסף־יצחק** מפלטבוש; ר' **אברהם ישראל (איגיו)** מקראון־הייטס; מרת **רייזל גרינוולד** מרחובות; מרת **רוחמה קלאפמן** מפייב טאונס שבניו־יורק; מרת **דבורה לאה כהן** מפלורידה; ר' **מנחם מענדל** מפייס טאונס שבניו־יורק; השליח ר' **שלמה מרדכי** מאגורה הילס שבקליפורניה; ר' **שניאור זלמן** ממנהטן. נכדים ויננים רבים, ההולכים בדרך הישר, ורבים מהם משמשים ברבנות ובשליחות ברחבי תבל.

בנו בכורו, הרה"ג הרב **לוי ביסטריצקי** זצ"ל, נפטר עוד בחייו בשנת ה'תשס"ב. היה מהשלוחים שנסעו לאה"ק, שימש כרב קהילת חב"ד בצפת עיה"ק, ועלה לכהונה הרמה בתור הרב הראשי של העיר צפת, ושימש כחבר מועצת הרבנות הראשית לישראל. חיבר ספרים רבים בחייו במיוחד בתחומי בהלכה, בעידודו הבלתי פוסק של הרבי.